خبر

انتقاد از تصمیم تهیه‌کنندگان چند فیلم در اکران مردمی استانی

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی خراسان رضوی گفت: مخالفت تهیه‌کنندگان در اکران فیلم‌های «تمساح خونی»، «صبحانه با زرافه‌ها» و «بی‌بدن» باعث شد ما نتوانیم درخواست‌های مردم برای اکران این سه فیلم را برآورده کنیم. محمد حسین‌زاده گفت: با توجه به درخواست‌های زیاد مردم برای اکران فیلم‌های «تمساح خونی»، «صبحانه با زرافه‌ها» و «بی‌بدن» تلاش‌های زیادی انجام دادیم که متاسفانه به‌دلیل مخالفت تهیه‌کنندگان آنها، اتفاقاتی خارج از اختیار ما رخ داد که من گلایه خود را اعلام می‌کنم و این‌که اگر قرار است فیلمی به جشنواره استانی راه پیدا نکند، نباید در جشنواره کشوری هم اجازه اکران داشته باشد؛ چراکه تفاوتی میان تماشاگران استان‌ها و پایتخت وجود ندارد. وی افزود: بسیاری از سینماگران امکان حضور در ستاد مرکزی جشنواره فیلم فجر در تهران را طی ۱۰ روز متوالی ندارند و ترجیح می‌دهند فیلم‌ها را در شهر خودشان تماشا کنند و ما این امکان را از سینماودستان و علاقه‌مندان دریغ کردیم و این مساله با وجود همه برنامه‌ریزی‌ها و تلاش‌ها، تلخ‌ترین قسمت جشنواره برای من بود. حسین‌زاده دلیل حذف فیلم «دو روز دیرتر» را این‌گونه بیان کرد: فایل این فیلم مشکل فنی داشت و این امر باعث شد امکان پخش در مشهد فراهم نشود. در بسیاری از استان‌ها فیلم‌ها به‌دلیل نقص در فایل فیلم با تاخیرهای زیاد یا لغو مواجه شد که ما در روز اول تنها یک فیلم را با تاخیر پخش کردیم./ایسنا

نکاتی درباره اختتامیه چهل‌ودومین جشنواره فیلم فجر

شب شگفتی‌های داوری

علی رستگار
گروه فرهنگ و هنر

گرچه خروجی داوری با هر ترکیبی در جشنواره فیلم فجر، همیشه با حرف و حدیث همراه است اما قضاوت و عملکرد محمدهادی کریمی، پوران درخشنده، محمدحسین لطیفی، عبدالحمید قدیریان، شهاب اسفندیاری، مهدی فخیم‌زاده و بهرام عظیمی به‌عنوان داوران بخش ملی چهل‌ودومین جشنواره بین‌المللی فیلم فجر (سودای سیمرغ) یکی از غریب‌ترین آرای ادوار این رویداد را رقم زد و باعث تعجب بسیاری از منتقدان و اهالی رسانه و به‌عبارتی پرریزان سیمرغ شد. هیات محترم داوران در قضاوت نهایی و صدور آرا تقریبا به شیوه رونالدینیو، ستاره اسبق تیم ملی فوتبال برزیل عمل کردند که موقع حمله و نزدیک شدن به دروازه حریف، به یک طرف نگاه می‌کرد اما به سمت دیگری پاس می‌داد تا مدافعان تیم رو به‌رو را غافلگیر کند. مقایسه فهرست نامزدهای دریافت جایزه و برندگان سیمرغ در شب اختتامیه نشان می‌دهد که داوران چطور بهشت تبهکاران را در هفت رشته نامزد دریافت سیمرغ دانستند اما در بزنگاه نهایی، حتی این فیلم را شایسته دریافت یک سیمرغ ناقابل هم ندانستند. البته فعلا کاری به این نداریم که آخرین ساخته مسعود جعفری‌جوزانی با وجود نقدهای مختلفی که به آن وارد است، چرا اصلا باید در این همه رشته نامزد دریافت جایزه شود.

شب کلاری‌ها در زمستان همین سال

وقتی خبرنگار و نویسنده سینمایی روزنامه «جام جم» در مراسم قرعه‌کشی جدول نمایش فیلم‌های چهل‌ودومین جشنواره فیلم فجر، اسم فیلم «تابستان همان سال» را از گوی درآورد، فکر نمی‌کردیم این اثر به کارگردانی محمود کلاری و تهیه‌کنندگی علی اوجی، در شب اختتامیه این رویداد بیشترین جوایز را به خود اختصاص دهد و با شش جایزه اعم از سیمرغ و دیپلم افتخار در بخش‌های ملی و بین‌الملل به خانه برود اما تابستان همان سال که فضایی نوستالژیک دارد و کلاری آن را با نگاهی به خاطرات دوران کودکی خود نوشت و ساخت، موفق به چنین کاری شد و شب درخشانی برای کلاری و گروهش رقم زد. تصور موفقیت این فیلم در کسب جوایز پیش از آغاز جشنواره و حتی پس از نمایش آن در این رویداد کمی مشکل بود و بسیاری از مخاطبان و منتقدان دست بالا حساب ویژه‌ای روی فیلمبرداری فیلم باز کرده بودند اما وقتی فیلم در روز اعلام نامزدها با ۱۱ نامزدی در بخش‌های مختلف در رده دوم بیشترین نامزدهای این دوره قرار گرفت، نشان داد که داوران علاقه ویژه‌ای به فیلم استاد کلاری دارند. همین علاقه و گرایش به کلاری در شب اختتامیه و تصمیم نهایی داوران هم حفظ و نتیجه پیشتازی تابستان همان سال در دریافت جایزه شد.

یکی از بهترین لحظات اختتامیه چهل‌ودومین جشنواره فیلم فجر، قاب پدر و پسری روی صحنه بود؛ آنجاکه محمود کلاری برای رسیدن پسرش کوهیار کلاری به روی سن، سراپا اشتیاق و بی‌قراری بود. کلاری پدر موقع اهدای جایزه بهترین فیلمبرداری به پسرش گفت: «من پنج سیمرغ در خانه دارم و کوهیار هم از بچگی آنها را در خانه دیده است. باورتان نمی‌شود هیچ‌کدام از آنها به اندازه سیمرغ کوهیار من را خوشحال نکرد.» محمود کلاری برای فیلمبرداری فیلم‌های سرب، گبه، بوی کافور عطر یاس، خون بازی و جدایی نادر از سیمین، برنده سیمرغ شده است. گرچه فیلمبرداری تابستان همان سال، شاید شایسته‌ترین بخش این فیلم برای دریافت سیمرغ باشد اما فیلمبرداری علیرضا برازنده برای آسمان غرب که یکی از نامزدهای این بخش بود هم شایستگی دریافت سیمرغ را داشت. بماند که چرا داوران فیلمبرداری‌های خوب سامان لطفیان در تمساح خونی و آرمان فیاض در صبحانه با زرافه‌ها را حتی شایسته نامزدی در این بخش ندانستند.

بازگشت باشکوه انتظامی

یکی از قابل پیش‌بینی‌ترین سیمرغ‌های این دوره، در بخش موسیقی متن بود و از وقتی خبر بازگشت مجید انتظامی به سینما با ساخت موسیقی فیلم «مجنون» رسانه‌ای شد، خیلی از مخاطبان سیمرغ بهترین موسیقی چهل و دومین جشنواره فیلم فجر را کنار گذاشتند. با رویت استاد در مراسم اختتامیه هم این گمانه زنی قوت گرفت و درنهایت مجید انتظامی برای ساخت موسیقی فیلمی درباره شهیدان مهدی و مجید زین‌الدین و عملیات خیبر، پنجمین سیمرغش را به خانه برد. انتظامی پیشتر برای ساخت موسیقی‌های ماندگار فیلم‌های بایسیکل ران، روز واقعه، آژانس شیشه‌ای و دیوانه‌ای از قفس پرید، برنده سیمرغ شده بود.

حسرت سیمرغی

این هم از بازی‌های ناخوشایند تقدیر است که گاهی هرچه می‌زنی به در بسته می‌خورد. حکایت جواد عزتی، بازیگر خوب این سال‌های سینمای ایران است که بازی‌های خوبش در فیلم‌های ماجرای نیمروز، ماجرای نیمروز: رد خون و آتابای فقط نامزد دریافت جایزه در جشنواره فیلم فجر شد و سیمرغ این سه دوره به بازیگران دیگری رسید اما با نخستین حضورش به‌عنوان کارگردان، سیمرغ بلورین بهترین کارگردان اول در بخش نگاه نو را به دست آورد. عزتی که موقع اعلام نامش به عنوان برنده مشغول تناول شکلات بود، پس از دریافت سیمرغ گفت: ترجیح می‌دادم این جایزه را در سمت بازیگری بگیرم اما قسمت نشد. در چندسال پایانی زندگی پدرم خیلی تلاش کردم و بهترین بازی‌های زندگی‌ام را انجام دادم که این صحنه را ببینند اما نشد. هرچند ارسطو خوش‌رزم، بازیگر صبح اعدام بعد از دریافت سیمرغ بهترین بازیگر نقش اول مرد، در حرکتی مرامی، جایزه خود را به روح پدر بزرگوار عزتی تقدیم کرد اما شاید داوران می‌توانستند سیمرغ بلورین این بخش را به خود عزتی برای بازی خوبش در تمساح خونی بدهند تا به ناکامی این بازیگر در جشنواره فجر پایان دهند. البته خیلی‌ها فکر می‌کردند با توجه به جو رسانه‌ای شکل گرفته در جشنواره، سیمرغ این بخش به سعید پورصمیمی، بازیگر پرویز خان برسد اما داوران به دلایلی ـ شاید عدم حضور این بازیگر در سالن و در مراسم اختتامیه ـ به تجلیل لفظی از این بازیگر پیشکسوت اکتفا کردند و جایزه را به بازیگر نقش حاج اسماعیل رضایی در صبح اعدام دادند. اما شاید اگر بحث حقانیت و آن مقوله نوبتی بودن سیمرغ در جشنواره فجر را مدنظر قرار دهیم، جایزه بهترین بازیگر نقش اول مرد می‌توانست در دستان شهرام حقیقت دوست برای بازی خوبش در قلب رقه قرار بگیرد. در این میان باید به نامزدی علی شادمان در این بخش هم اشاره کرد که اتفاقا جزو بازی‌های ویژه این بازیگر خوب و جوان نیست و بازی‌های خیلی بهتری هم از او سراغ داریم.

درخشش آقای قاضی

بهزاد خلج ازجمله بازیگرانی است که در این چند سال اخیر گل کرد و به‌ویژه با بازی خوبش در سریال تلویزیونی آقای قاضی دیده شد. خلج در آثاری چون پوست شیر و حیثیت گمشده هم چشمه‌های دیگری از توانایی‌هایش را نشان داد. خلج امسال با دو نقش آفرینی خوب و متفاوت در جشنواره فیلم فجر حضور داشت و درخشید، یکی در نقش شهید رضا حسن پور در مجنون و دیگر نقش منفی فیلم تمساح خونی. بنابراین اگر بخواهیم روند رو به رشد یک بازیگر و حضور چشمگیر او در دو نقش متفاوت را درنظر بگیریم، خلج درمیان نامزدهای بخش بهترین بازیگر نقش مکمل، شایسته‌ترین گزینه برای دریافت سیمرغ بلورین است. با این حال نمی‌توان غیبت عباس جمشیدی‌فر در نامزدی این بخش را نادیده گرفت و داوران باید پاسخگو باشند که چرا بازی شیرین این بازیگر را در تمساح خونی ندیدند؟

پاسداشت زنان موثر

تکریم بانوان شاخص و موثر تاریخ ایران هم نمونه‌هایی در اختتامیه جشنواره فیلم داشت، از اهدای دیپلم افتخار گوهرشاد (جایزه ویژه وزیر ارشاد) به انسیه شاه‌حسینی (نویسنده و کارگردان فیلم دست ناپیدا) که با حضور این فیلمساز روی صحنه و در آغوش کشیدن و بوسیدن دختر سردار شهید قاسم سلیمانی همراه بود تا اهدای سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول زن به مارال بنی‌آدم برای بازی در نقش پروین اعتصامی در فیلم پروین. این بازیگر پس از تقسیم خوشحالی دریافت جایزه‌اش با همسرش، علی سرابی (بازیگر خوب تئاتر) گفت: به عنوان کوچک‌ترین عضو این خانواده می‌خواهم چیزی بگویم. همیشه دختر امروز، مادر فردا است. ز مادر است میسر بزرگی پسران. این سیمرغ را به تمام زنان تاثیرگذار و مادران کشورم تقدیم می‌کنم. در این زمینه باید به اهدای سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش مکمل زن به شبنم قربانی و اهدای دیپلم افتخار به ساره رشیدی در بخش بهترین بازیگر نقش اول زن هم اشاره کرد؛ اولی که در شمایل مادرانه و با فرزند خردسالش روی صحنه حاضر شده بود، در فیلم «مجنون» نقش همسر شهید مهدی زین‌الدین را بازی و با حضوری همدلی برانگیز، همسران شهدا را نمایندگی می‌کند و دومی هم در نخستین حضور جدی و سینمایی‌اش در «احمد» نماینده شایسته‌ای برای بانوان امدادگر و کادر درمان است. حتی نقش مادربزرگ که مهرو نونهالی در «تابستان همان سال» بازی می‌کند و به خاطر آن برنده دیپلم افتخار بهترین بازیگر نقش مکمل زن شد هم، قدرت و کاریزمایی دارد و بر اهمیت نقش زنان در خانواده تاکید می‌کند. حضور این بازیگر (نقاش و گرافیست و خواهر رویا نونهالی) روی صحنه هنگام دریافت جایزه هم جالب بود، به‌ویژه لحظاتی که با مهدی فخیم‌زاده، همکار تقریبا همیشگی خواهرش هم صحبت شد.

همان همیشگی

معلوم نیست رویه و رسم نانوشته و کلیشه‌ای تقسیم جوایز و جلب رضایت بیشتر نامزدها چه زمانی دست از سر جشنواره فیلم فجر برمی‌دارد. در اختتامیه چهل و دومین جشنواره فیلم فجر هم این اتفاق افتاد و داوران محترم برای موفقیت صددرصدی یک فیلم و اهدای بیشتر جوایز به آن اثر به جمع‌بندی نرسیدند. آنها به جز نقره‌داغ بهشت تبهکاران و بی‌اعتنایی کم و بیش به مجنون با ۱۴ نامزدی و اهدای تنها ۴ جایزه به این فیلم، رویه نه سیخ بسوزه نه کباب را پیش گرفتند، سیمرغ بهترین کارگردانی را به یک فیلم دادند (بهروز افخمی برای صبح اعدام) و سیمرغ بهترین فیلم را به یک فیلم (مجنون به کارگردانی مهدی شامحمدی و تهیه‌کنندگی عباس نادران) و جایزه بهترین فیلمنامه را هم به یک فیلم دیگر (پرویزخان به نویسندگی و کارگردانی علی ثقفی). یعنی فیلمی که از نظر داوران بهترین فیلم جشنواره شناخته می‌شود، در فیلمنامه و کارگردانی می‌لنگد و بهترین نیست؟ پس چرا و بر چه مبنایی بهترین فیلم شده است؟ البته داوران عزیز این دوره با قرار دادن آسمان غرب به عنوان یکی از نامزدهای این بخش بی‌اعتنا به فیلمنامه و کارگردانی آن، نشان داده بودند که متر و معیارهای غریبی برای داوری دارند. در حرکت بامزه دیگری این داوران که به شکل عجیبی در بخش بهترین فیلمنامه، فقط سه فیلم را شایسته نامزدی دانستند و نه بیشتر، در اهدای جایزه این بخش هم حتی هیچ فیلمی را شایسته اهدای سیمرغ ندانستند و فقط به اعطای یک دیپلم افتخار بسنده کردند. درحالی‌که یکی از نقاط قوت پرویزخان اتفاقا همین فیلمنامه و روند روایت آن بود. با وجود برخی نکات مثبت همچون حضور پررنگ فیلم‌های پرتره به‌ویژه در زمینه سینمای استراتژیک و تنوع ژانری، چهل‌ودومین جشنواره فیلم فجر با مواردی چون بی‌اعتنایی محض به صبحانه با زرافه‌ها که حتی در یک رشته نامزد دریافت جایزه نشد، غیبت محسوس و بحث برانگیز فیلم‌های باغ کیانوش (پدیده جشنواره) و بی‌بدن در بخش سودای سیمرغ، نامزدی دو برادر در بخش بهترین طراحی صحنه؛ بهزاد جعفری طادی برای مجنون ـ که البته برای آسمان غرب هم شایستگی نامزدی در این بخش را داشت ـ و بهنام جعفری طادی برای قلب رقه، بی‌اعتنایی داوران به بهزاد آقابیگی، طراح لباس فیلم‌های مجنون و آسمان غرب و نیاز حمیدی برای طراحی لباس فیلم احمد که حتی آنها را شایسته نامزدی در این بخش ندانستند، حضور سلمی مصری، بازیگر نقش اصلی فیلم «بازمانده» در ترکیب داوران مسابقه آسیا بخش جلوه‌گاه شرق و... هم به یاد آورده خواهد شد.

شب اعدام سوژه‌ها

یکی از پرتناقض‌ترین جایزه‌های فجر چهل‌ودوم، رسیدن سیمرغ بلورین کارگردانی به بهروز افخمی بود. فیلمی که حتی در جشنواره نظر هیات انتخاب را هم جلب نکرده بود به یک‌باره در هشت رشته نامزد شد تا محمدرضا عباسیان یکی از اعضای هیأت انتخاب بگوید: «بزرگ‌ترین اشتباه هیأت انتخاب، انتخاب فیلم «صبح اعدام» است؛ این فیلم اصلا «فیلم» نیست. فیلم تجربی است و درنیامده، کانسپتش جذاب نیست، پر از دیالوگ است که ارتباطی به اصل موضوع ندارد. تصویری که از «طیب حاج‌رضایی» داریم هیچ نسبتی با «طیب حاج‌رضایی» فیلم ندارد.» حتی پس از این اظهارات افخمی در برنامه هفت از هیأت داوران خواست تا فیلمش را داوری نکنند اما به یک‌باره برای همین فیلم سیمرغ را با خود به خانه برد. این درحالی است که صبح اعدام در برابر فیلم‌های پرهزینه و پربازیگری همچون احمد، مجنون و آسمان غرب؛ کارگردانش حرف خاصی برای گفتن نداشت و بیشتر یک فیلم مستندگونه است که نتوانسته حتی قصه خود را به خوبی روایت کند. این فیلم که حتی نظر منتقدان و اهالی رسانه را هم در جشنواره جلب نکرد به یک‌باره سیمرغ کارگردانی دریافت کرد تا حواشی داوری‌ها در جشنواره بیشتر شود.

شکارچیان سیمرغ

تابستان همان سال ۶

سیمرغ بلورین بهترین طراحی صحنه به کامیاب امین‌عشایری، سیمرغ بلورین بهترین طراحی لباس به مهرنوش بیانی، سیمرغ بلورین بهترین فیلمبرداری به‌کوهیار کلاری، جایزه ویژه هیات داوران بخش سینمای سعادت به محمود کلاری، دیپلم افتخار بهترین نقش مکمل زن به مهرونونهالی، دیپلم افتخار بهترین فیلم بخش بین‌الادیان به محمود کلاری

مجنون ۴

سیمرغ بلورین بهترین فیلم به عباس نادران تهیه‌کننده فیلم، سیمرغ بلورین بهترین موسیقی متن به مجید انتظامی، سیمرغ بلورین بهترین نقش مکمل مرد به‌بهزاد خلج، سیمرغ بلورین بهترین نقش مکمل زن به شبنم قربانی

احمد ۴

سیمرغ بهترین جلوه‌های ویژه بصری به محمد برادران، سیمرغ بلورین بهترین چهره‌پردازی به مرتضی کهزادی، سیمرغ بلورین گوهرشاد به حبیب والی‌نژاد تهیه‌کننده فیلم، دیپلم افتخار بهترین نقش اول زن به ساره رشیدی

پرویزخان ۳

سیمرغ بلورین بهترین تدوین به حسن حسن‌دوست، سیمرغ بلورین بهترین فیلم اول به عطا پناهی تهیه‌کننده فیلم، دیپلم افتخار بهترین فیلمنامه به علی ثقفی

آسمان‌غرب ۳

سیمرغ بهترین فیلم از نگاه ملی و جایزه شهید قاسم سلیمانی به حبیب والی‌نژاد تهیه‌کننده فیلم، سیمرغ بلورین بهترین صداگذاری به بهمن اردلان، سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی بخش جلوه‌گاه شرق به محمد عسگری

صبح اعدام ۲

سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی به بهروز افخمی، سیمرغ بلورین بهترین نقش اصلی مرد به ارسطو خوش‌رزم

قلب رقه ۲

سیمرغ بلورین بهترین صدابرداری به امیر عاشق‌حسینی، سیمرغ بلورین بخش مقاومت (فلسطین روح و دم) به خیرا... تقیانی‌پور

دست ناپیدا ۲

سیمرغ بلورین بهترین جلوه‌های ویژه میدانی به حمید رسولیان، دیپلم افتخار گوهرشاد (جایزه ویژه وزیر ارشاد) به انسیه شاه‌حسینی

باغ کیانوش ۲

سیمرغ بلورین بهترین دستاورد هنری به رضا کشاورز، کارگردان، جایزه آرمان (از سوی شهرداری تهران)

پروین ۱

سیمرغ بلورین بهترین نقش اول زن به مارال بنی‌آدم

تمساح خونی ۱

سیمرغ بلورین بهترین کارگردان فیلم اول بخش نگاه نو

شور عاشقی ۱

سیمرغ بلورین بهترین فیلم بین‌المذاهب به داریوش یاری، تهیه‌کننده و کارگردان

آپاراتچی ۱

سیمرغ بلورین جایزه ویژه هیات داوران به قربانعلی طاهرفر، کارگردان

ببعی قهرمان ۱

دیپلم افتخار بهترین پویانمایی به محمدمهدی مشکوری

پرواز ۱۷۵ ۱

دیپلم افتخار بخش مقاومت (فلسطین روح و دم) به محمدحسین حقیقت

ظاهر ۱

سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه جلوه‌گاه شرق به نسیم باستانی